

HÍRADÓ

KÖNYVTÁRI

XXXVIII. ÉVF 1. SZÁM 1994. JANUÁR

A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár
dolgozóinak tájékoztatója

DIAGNÓZIS ÉS TERÁPIA

Gyermekkönyvtárosaink rossz közérzetéhez

Előre bocsátom, nem szeretnék "illetékes elvtárs" szerepében tetszelegni. Hozzászólásom a Szerkesztőség szíves felkérésének eredménye, s ha már megkérdezték, elmondom, amit gondolok, a felelősséget pedig rájuk hárítom.

Természetesen magamtól is figyelemmel kísértem a lap hasábjain a gyermekkönyvtárosok nyugtalanító jelzéseit, mellyel közérzetükről vallottak. A cikket olvasva én ugyanis legfőképpen a rossz közérzet jeleit hámoztam ki a magam számára: aggodalmat, keserűséget, olykor megbántottságot, mellőzöttség-érzést, ugyanakkor szorongást, védekezést, magyarázkodást, végül pedig nosztalgiát is. Ami azt illeti, elég széles a skála, s a jelek többféle, a háttérben meghúzódó indítékra utalnak. Képzletbeli nyomozásom eredményeként feltárom azt a képet, ami bennem összeállt.

A rossz közérzet szerintem három olyan forrásból táplálkozik, amely szó szerint, nyelvtanilag is alkotóeleme az összetett-képzett szónak: vagyis a "gyermek", a "gyermekkönyvtár" és maga a "gyermekkönyvtáros", aki ráadásul "szabóervines".

* * *

Először a g y e r m e k r ő l. Ebben a témakörben veszélyes a leegyszerűsítés és a sommás fogalmazás, mégis kénytelen vagyok banalitásokat elsorolni, mert a témánk szempontjából ugyanakkor nélkülözhetetlen a tények felelőlegessége.

A legszembetűnőbb tény a csökkenő gyermekszám. Most ért a felnőttkor küszöbére a demográfiai hullám csúcsát képező, biztató ígéretekkel (gyes, gyed stb.) "kicsalogatott" generáció. A nosztalgiával emlegetett 70-es évek vége, 80-as évek eleje valójá-

ban óriási zsúfoltságot is jelentett az óvodákban, iskolákban, napköziben, lakásokban, könyvtárban. Volt pedagógushiány, tanteremhiány, helyhiány, lakáshiány, a lakások szűkösége miatt nagyszülő-hiány, a feljövő második gazdaság miatt a szülők részéről időhiány. A 80-as évek végére sajtós egyensúly állt be: mivel az objektív feltételek nem túl sokat javultak, a gyermekszám (sajnálatos) csökkenése átmenetileg kiegyenlítettettebb viszonyokat teremtett. Normalizálódott az óvodai, iskolai tanuló-csoportok létszáma, "normálisra" állt be a könyvtárakban fogadható csoportok száma, az iskolákban felszabadultak az eredetileg tornateremnek, könyvtárnak, klubnak szánt helyiségek.

A változás háttérében pedig sajnálatos társadalomlélektani folyamatok zajlottak, tanúi lehettünk a fogyasztói-felhalmozói életmodell "dehumanizáló" következményeinek is. Ebben az időben a kutatások a család válságáról beszélnek, a családi-emberi kapcsolatok megritkulásáról, esetleg pénzzel történő megváltásáról (utalok itt Nagy Attila gyermekvizsgálatainak szomorú tapasztalataira). A 90-es évek elején a tömeges elszegényedés, a veszélyeztetett gyerekek számának növekedése sötétíti tovább a képet. Mindezek következménye: a g y e r m e k e k e l m a g á n y o s o d á s a társadalmunkban. Kulturális szempontból pedig a gyermektársadalom pontosan úgy viselkedik, mint az előtte példaként álló felnőtt társadalom. Csökkenő szabadidő, az olvasás, általában a kulturális elfoglaltságok háttérbe szorulása, az olvasás minőségének romlása (technikailag és az olvasmányokat tekintve is), az értékek zűrzavara, illetve lassú és konfliktusokkal teli újrarendeződése - a fel-

nőtt és gyermekvizsgálatok egyaránt ezeket a jelenségeket írják le.

* * *

Második összetevőként a g y e r m e k - k ö n y v t á r a k körüli szakmai tisztázatlanságokról. Ebben a tekintetben igazán csak a pálya széléről kiabálok be, hiszen nem voltam részese, csak szemlélője a témérdek változásnak a gyermekkönyvtári koncepciókat illetően, de így sem volt könnyű követni őket. Volt/van önálló gyermekkönyvtár mereven elhatárolt terekkel, szigorúan megválogatott olvasmányanyaggal, 14 éves korról lemorzsolódó olvasókkal - de önálló gyermekkönyvtárossal, s garantált anyagi feltételekkel. Volt/van "egyesített", felnőtt-gyermek könyvtár, megszabadítva a mesterséges válaszfalaktól, mely biztosítja a zökkenőmentes, folyamatos könyvtárhasználatot, megtakarítja a felesleges állománykettőzést, ám nem biztosítja a gyerekeknek a "különbejárátú, csakazövé" gyermekkönyvtárost, valamint nem garantálja az anyagi feltételeket. Aztán volt/van családi könyvtár, mely egyesíteni látszik a kétféle változat előnyeit: itt van közös tér és van gyerek-kuckó, van saját könyvállományuk, de használhatják a gyerekek az egészet is, s van minden korosztály számára partnerül szolgáló könyvtáros - csak éppen a kínálat szűkös, s a gyarapítás feltételei kedvezőtlenek.

Aztán volt/van speciális témacsoportos gyermekkönyvtári állománykihelyezés, ám ez megnehezítette a felnőttkönyvtár szigorú betű- és szakrendjébe való eligazodást, aztán volt/van a gyermekkönyvtárban is betű- és szakrendi elhelyezés, addigra viszont a felnőtt könyvtárak tértek át a tematikus kihelyezésre...

Aztán volt rendezvényközpontú, vetélkedő-központú korszak, volt könyvtárhasználati foglalkozások dominanciája, volt a manuális foglalkozások, a játszóházak diavatja, aztán az önismereti játékok egészen a pszichodrámaig. És a gyermekkönyvtárosoknak mindig, mindegyikben meg kellett tudniuk felelni. Nem lehetett könnyű a váltásokat követni, de legalább határozottan megfogalmazott követelményről, elvárásról volt szó. Mostanában az a baj, hogy nem lehet pontosan tudni, mi a követelmény.

* * *

Harmadsorban a g y e r m e k - k ö n y v t á r o s r ó l, aki "szabóervines". A hozzászólások talán erről szólnak a legrészletesebben: feszítő létszámgondok - emiatt mindenkinek mindennel kell foglalkozni; bevételi kötelezettségek - a térítéses szolgáltatások preferenciája,

2

óriási videóforgalom; összevont az ellátás, összevont az adminisztráció - emiatt "elvész" a gyermek a könyvtárban. Nincs idő a gyerekekkel beszélgetni, nincs idő épp a lényegre: az olvasás, főként az élményszerző, önépítő olvasás megszeretése (az irodalom, a könyv "hasznosságát" ugyanis már nagyjából sikerült elfogadtatnunk). A cikkírók kérdéseit folytatva kérdezem tovább: És a felnőttekkel tudunk beszélgetni? A felnőtt vagy idős, magányos könyvtárba járókra tudunk még mosolyogni? A csak beszélgetésre, társaságra vágyó, magát jól érezni akaró vagy a választásban bizonytalanokodó olvasó nem "vész el" a könyvtárban?! Nem szeretném azzal vigasztalni a gyermekkönyvtárosokat, hogy a felnőttekre sincs több időnk, energiánk, mint a gyerekekre, de mégis szeretném, ha érzékelnék, hogy nem kizárólag gyermekkönyvtárosi gondokról van szó.

* * *

A diagnózis után most következnek a címben ígért t e r á p i a, amit egyre inkább csak "elsősegélynek" érzek...

A gyermekek sajátos társadalmi státuszával kapcsolatos jelenségeket legfeljebb tudomásul vehetjük. Nem lehet várni, hogy a felnőtt társadalom sajátosságaitól lényegesen eltérő gyermekgenerációk kerüljenek a kezünk alá. A jelenségeket megismervé meg kell próbálni alkalmazkodni azokhoz, s az adott lehetőségeket megragadni. Ha csökken a gyerekek száma a könyvtárban is - az abszolút számban való csökkenés és a kulturális érdektelenség miatt - akkor az intenzív, differenciált ellátásra kell törekedni. Manapság sokféle gyerek fordulhat meg a könyvtárainkban, hogy kapásból csak néhány jellegzetes "típust" soroljak: harmónikus, kiegyensúlyozott értelmi-érzelmi háttérrel rendelkező gyerekek; információ-özönben élő, de érzelmileg elhanyagolt gyerekek; információ-, inger- és érzelemszegény környezetből érkező gyerekek stb. Nyilvánvaló, hogy mindegyik más-más mértékben, arányban minőségben igényli tőlünk az információt, az olvasmányt és/vagy a jó szót. Meg tudunk-e ennek a kihívásnak felelni? Tud-e a gyermekkönyvtáros ebben a képlékeny, változó világban kapaszkodót, stabil tájékozódási pontot kínálni a gyerekeknek, kinek-kinek szükséglete szerint?

Ami a szakmai elbizonytalanodást illeti, nyilvánvalóan nem csak gyermekkönyvtárosokra jellemző, hanem a könyvtárosok egészére is. Alapvető dilemmáinkra nem tudunk még választ adni. Csak emlékeztetek Katsányi Sándor, általam már több ízben hivatkozott cikkére: a humanista érték közvetítő könyvtár/könyvtáros vagy a liberális szolgáltató könyvtár/könyvtáros, netán a kettőnek valamilyen mértékű összeegyeztetése legyen

az általunk preferált elv? Gyermekkönyvtárak/gyermekkönyvtárosok esetében ennek a választásnak még nagyobb a felelőssége, hiszen alakuló-formálódó személyiségek a használók, kialakulatlan izléssel, értékrenddel, életfelfogással. Vagy utaljak a könyvtárak szociális funkciójával kapcsolatos bizonytalanságainkra? Elvben mindenki elfogadja, hogy erre szükség van, hogy ahol humán szolgáltatás folyik, ott nem lehet, nem szabad kiiktatni az emberi tényezőt! Ám haszonelvű megfontolásaink, gazdasági nehézségeink kétségessé teszik a szociális funkció tényleges megvalósítását. Akkor az előbbieken említett, ún. infomáció-inger- és érzelemszegény környezetből érkező gyerekekkel mi fog történni a könyvtárban?! Szabad, lehet vagy kell rájuk különös gondot fordítanunk?

Alapvető bizonytalanságot érzek a képzés területén is. Indokolt-e a specializáció a könyvtárosok között, kellene-e külön gyermekkönyvtárosok? Tegyük fel, hogy igen. Nem véletlen, hogy külön gyerekorvosok, gyerekfogászok, gyerekgyógyászok is vannak. Mi a gyermekkönyvtárosság specialitása? Speciális személyiségjegyek, speciális felkészültség (ennek megfelelő képzés)? Lehetséges, hogy inkább egyszerűen csak olyan jó személyiségű, jó felkészültséggel rendelkező jó könyvtárosokra lenne szükség, akik elsősorban a gyerekekkel, vagy elsősorban a felnőttekkel, vagy elsősorban az idősekkel, ún. hátrányos helyzetűekkel szeretnek, tudnak, akarnak foglalkozni. Az előbbi analógiáknál maradva, ez a tendencia az orvosoknál is kialakulóban van, hiszen a lendő "házi orvosok" egyaránt lehetnek majd mindkét körből kikerülő, jobban a gyerekekhez, vagy jobban a felnőttekhez értő,

de az e g é s z c s a l á d r ó l gondoskodni tudó szakemberek. Lehet, hogy a mi szakmánkban is a "családi könyvtárosok" eszménye felé kellene tartanunk?

Sorolhatnám tovább a szakmai tisztázatlanságból eredő kérdéseket. Megmondom őszintén, számomra az összes könyvtárépítési, könyvtárberendezési, állományelhelyezési, katalógusszerkesztési stb. gyermekkönyvtári szakmai kérdés, vita szinte "pótcselekvésnek" tűnik mindaddig, amíg az alapvető elvi tisztánlátás hiányzik. A szakmai fórumoknak kellene talán artikulálni álláspontjukat, mint például az egyesületi gyermekkönyvtári szekciónak, mely horizontálisan képes összefogni, képviselni egy szűkebb szakmai réteg, a gyermekkönyvtárosok problémáit. Házon belüli első lépcsőnek, illetve az országos hatáskörű szakmai fórumhoz összekötőnek érzem a mi gyermekkönyvtári műhelyünket, amely magára vállalhatná ezeket a feladatokat.

Ezzel tulajdonképpen meg is érkeztünk a saját házunktájára. A fentiekhez hozzáteszem még, hogy csak a "horizontális" szakmai és érdekközösségek munkája utáni érdeklődés, figyelem, az abban való részvétel veszélyesen belterjessé válhat, ha nem egészíti ki a "vertikális" tájékozódás igénye is, legalább a saját intézményünkön belül. Az összes könyvtárost érintő, veszélyeztető tendenciákra ugyanis közösen kell a választ keresni, védelmet találni.

* * *

Összefoglalva: a jelen meglehetősen nyugtalanító. Részben a lassan és nehezen alakuló társadalmi, erkölcsi érték- és normarend bizonytalanságai miatt, részben az ezzel az átalakulással együttjáró, ahhoz szervesen kapcsolódó szakmai követelményrendszer újrafogalmazásának késlekedése miatt, s harmadsorban a létfenntartásukért küzdő könyvtárak teljesítménypreferenciáinak tisztázatlansága miatt. Ami reménnyel töltheti el a gyermekkönyvtárosainkat: van az a bizonyos, többször emlegetett FSZEK szakmai koncepció és vannak naponta érkező új és új feladatok. A kettő nem hogy kizárná egymást, hanem szerencsére, szinte egymás garanciáját jelentik: az utóbbi ugyanis a könyvtárosok/gyermekkönyvtárosok s z ü k s é g e s s é g é t bizonyítja, az előbbi pedig biztosítja a mindenkori l e h e t ő s é g e t a tevékenység végzéséhez.

Illusztrációink: egykorú divatlapok mellékletei a Budapest Gyűjtemény aprónyomatványából.

Bartos Éva

SZÁMÍTÓGÉPEK A FSZEK HÁLÓZATÁBAN

Egy számítógépes rendszer értékét első-sorban nem maguk a számítógépes eszközök (a fizikai-hardver-eszközök, az ezt kezelő és a felhasználói programok, hanem a felhasználók által befektetett munka jelenti. Szólgáljon három szempont a jelenlegi helyzet elemzésére, hogy átfogó képet alkothassunk:

- a hardver és az azt kezelő programok,
- felhasználói programok,
- és a legfontosabb: a befektetett munka.

Hardver és az azt kezelő programok

Jelenleg milyen számítógéppel rendelkeznek az egyes kerületi könyvtárak:

Kerület	Géptípus	Képernyő	Kapacitás	Nyomtató
II.	286	Mono	80MB	EPSON
III.	386	SVGA	127MB	EPSON
IV.	286	EGA	80MB	EPSON
V.	386	SVGA		
VI.	086	MONO	20MB	
VII/1	286	EGA	80MB	EPSON
VII/2	286	EGA	80MB	EPSON
VIII.	386	SVGA	212MB	EPSON
IX.	086	MONO	20MB	
IX/1	086			
X.	286	MONO	80MB	EPSON
	386	SVGA	120MB	
XI.	286	MONO	80MB	EPSON
XVIII.	386	SVGA	125MB	LASER
XXI.	286	MONO	80MB	EPSON
	386	SVGA	120MB	LASER
KESZ	286	CGA	40MB	EPSON
	386	SVGA	80MB	EPSON
	386	SVGA	120MB	EPSON

Megjegyzés:

- A géptípusnál a magasabb szám jelenti a korszerűbbet.
- A képernyőnél: Mono: egyszínű, nem képes valódi magyar ékezetes karakterek megjelenítésére, Ega: színes, valódi magyar ékezetes betűk, Svga: az Ega + olvashatóbb betűk.
- A nyomtatónál az Epson: hangoz, de gyors, jó minőséggel nyomtat, a Laser (lézer) csendes, gyors, szinte nyomdai minőség.

Érdeemes táblázatot elemezni. Az egyes konfigurációk között akár tíz-húszszoros műveletvégzési sebesség különbség is fennállhat, a gyorsabb, korszerűbb gép sokkal barátságosabb és hatékonyabb munkavégzést eredményez.

Látható, hogy a kerületek felsorolása nem teljes, sok kerületben nincs számítógép.

Az újabb számítógépek (386-osak) nagyobb teljesítményét a meglévő operációs rendszer nem használja ki teljes mértékben. Például egy Textár adatbázist biztonságosabban lehetne használni olyan gépen, melyre korszerű, memória kezelő program van telepítve (QEMM).

Felhasználói programok

Ez a kérdés jóval bonyolultabb az előzőnél. A kerület és a központ között az irányelvek sokáig nem voltak tisztázva (sok tekintetben mai napig sincsenek). Így nem csoda az, hogy olyan sokrétűen alakult a számítógépek felhasználása könyvtári célokra, helyi igényekre.

A könyvtárak egy rész saját erőből olyan programot készített, amely megpróbált valamilyen módon rendszerezni egyes dokumentumfajtaikat, sokszor még a kölcsönzést is. Ilyenre példa a X. kerület programja, mely a video-kazetták nyilvántartását oldja meg. A rendszer májusban 2500 video-kazetta leírását tartalmazta (a leírásban szerepel a letéti szám, cím, alcím, rendező, lejátszási idő, filmtípus, szereplők, kiadó). Ez a program minden bizonnyal megkönnyíti a kazetták rendszerezését, az állományban való keresést. Elvében hasonló rendszert használnak a VII. kerületben (Rottenbiller u.) a CD-ékre, hang- és video-kazettákra. Júniusban a feldolgozott dokumentumok száma 3000-4000 volt. Itt készült egy olyan kisebb adatbázis is, mely a gyermekrészleg kölcsönzésének a nyilvántartására szolgál. E rö-

vid felsorolás szolgáljon csupán szemléltetésül, hisz nem teljes.

Más lehetőség az olyan programok felhasználása, melyeket nem a könyvtárakban készítették. Ilyen például a Budapesti Művelődési Központ által kidolgozott és folyamatosan karbantartott Kulturális információs adatbázis.

Használatosak még a szövegszerkesztők, amelyek segítségével sok papírmunka egyszerűsíthető le. (Meg kell jegyezni, hogy a használt szövegszerkesztők újabb verziói is megjelentek már piacon, ezek sokkal hatékonyabbá tehetnék az ilyen jellegű munkákat).

Mindezek mutatják, hogy a kerületekben a szándék kellő mértékben megvan. Minden bizonnyal sokrétű segítséggel, és meghatározott céllal még hatékonyabb munkát lesznek képesek végezni a számítógépesítés terén.

Az önállóan elért eredmények mellett fontos még a központ által épített adatbázisok felhasználása. Ide tartozik az Új Könyvek 1964-91; az Új Könyvek 1964-től aktualizálva folyamatosan; a Közhasznú Információs Szolgálat adatbázisa (KISZ), és az Irodalmi kritikák bibliográfiája. Sok kerület rendelkezik és használ is ezek közül néhányat, az igényektől és számítógép lehetőségeiktől függően. A KESZ video adatbázisa jelenleg gyors ütemben készül, elkészülte után a video kölcsönzést hivatott támogatni.

Néhány példa a központi adatbázisok alkalmazására.

Az Új Könyvek adatbázisában szereplő közel hetvenezer bibliográfiai leírás jó alapot ad sokrétű keresésre (II., III., IV., VIII., stb.). Az adatbázis központbeli bővülése átvihető a kerületi könyvtárakba (jelenleg a KESZ-ben). Az üres adatbázis szerkezetét hasznosítva néhányan sa-

ját adatok nyilvántartására alkalmazzák azt. Ilyenre példa a szerzeményezés, vagy egy másik felhasználás: egy Művészeti adatbázis építése.

A KISZ adatbázisa jelenleg mintegy tizenhét ezer közhasznú információt foglal magába, s egyre több helyen alkalmazzák (II., III., VIII., stb.). Nagy előny, hogy a központi aktualizálás havonta kikerül az egyes kerületekbe, ahol ezen kívül helyi érdekű információkkal is bővül (VIII., X., és egyéb helyeken). Egy érdekes példa a kihasználásra az volt, hogy egy megfogó kis plakáttal tudtára adták az olvasóknak az adatbázis értékét (VIII.).

Az Irodalmi kritikák bibliográfiájának adatbázisát szintén sok helyen alkalmazzák, s ahogy egyre bővül a tartalma, úgy javul a felhasználhatósága. A bővítés szintén havonta készül. Az adatbázis anyagának hasznosságát, illetve kis mérete miatt szinte minden számítógéppel rendelkező fiókkönyvtár használja.

A legfontosabb: a befektetett munka

Minden bizonnyal az előző két szempont alapján kitűnik, hogy milyen fontos a számítógépesítésben - is - az emberi tényező (nem felejtve el, hogy az anyagi keret határozza meg a számítógépek, kezelő programok megvételét), hisz annyira különbözik a kerületekben a számítógépek felhasználása. A későbbiekre nézve sok múlik minden egyes közreműködő munkatárson.

Katona Imre

1993

főbb statisztikai adatai

	Olvasóforgalom								
	1992			1993			Az előző év %-ában		
	Beir.	Kölcsön- zók	Kölcs. dok.	Beir.	Kölcsön- zók	Kölcs. dok.	Beir.	Kölcsön- zók	Kölcs.
	olv.			olv.			olv.		
I.	4399	33716	114708	4715	36532	132941	107,2	108,3	115,9
II.	6651	79539	223376	6962	75415	222786	104,7	94,8	99,7
III.	12157	149629	473503	12984	147159	484900	106,8	98,3	102,4
IV.	10282	139692	491460	10097	134519	473758	98,2	96,3	96,4
V.	4079	60354	276666	4228	38292	120784	103,6	63,4	43,6
VI.	5855	56593	202511	5472	42343	124649	93,4	74,8	61,5
VII.	9251	77058	253404	9799	76934	229916	105,9	99,8	90,7
VIII.	5237	75939	234050	5259	76373	220751	100,4	100,6	94,3
IX. ¹	6314	71121	285873	5106	60535	215762	80,9	85,1	75,5
X.	9892	142307	436217	10151	110471	376192	102,6	77,6	86,2
XI. ²	13329	145782	476717	13594	115792	422610	102,0	79,4	88,6
XII.	6287	65900	267869	6217	78440	209650	98,9	119,0	78,3
XIII.	10844	133018	460139	11770	143394	462104	108,5	107,8	100,4
XIV.	5975	56382	200888	6955	77887	251759	116,4	138,1	125,3
XV.	6456	86800	277797	7315	100081	336277	113,3	115,3	121,0
XVI.	4519	59326	176706	4759	59947	142780	105,3	101,0	80,8
XVII.	6173	54048	190504	6403	60373	209660	103,7	111,7	110,0
XVIII.	7861	97247	290693	7651	91027	257802	97,3	93,6	88,7
XIX.	6997	63163	225389	7253	73256	235171	103,6	116,0	104,3
XX. ³	7370	104242	372574	6624	101999	339768	89,9	97,8	91,2
XXI.	6255	88982	253733	7018	83361	215395	112,2	93,7	84,9
XXII.	3027	49018	163888	3264	56344	137019	107,8	114,9	83,6
Össz.	159210	1889834	6348665	163596	1840474	5822434	102,7	97,4	91,7
Kp. kv. ⁴	18042	83598	181617	17696	47147	113190	98,0	56,3	62,3
Mindössz.	177252	1973432	6530282	181292	1887621	5935624	102,2	95,6	90,8

Az adatok előzetesek, kis mértékben változhatnak.

¹II. 19-től zárva a Boráros téri kv.

²VII. 31-ig zárva a Karinthy úti kv.

³Ideiglenes helyen nyitva a Grassalkovich úti kv.

⁴IX. 1-től a Zenei Gy. zárva.

NÉGY NAP

Négy nap... amelyről nem tudok elfogultság nélkül szólni. Bár tudva tudom, hogy ennek még meglesz a bójtje, ki kell hogy mondjam: várakozásaimon felül sikeres volt ez a négy nap!

Az örömtől mámorosan mostanra már minden egyszerűnek tűnik. Kellott egy elvárás: ide egy menedzser-típusú vezető kéne - mondta H.P. két évvel ezelőtt -; kellott egy ötlet: kéne egy kis propaganda könyvtárunknak, az erzsébetvárosi könyvtáraknak, a hálózatnak; kellott egy alkalom: 80 éves a hálózat első tagkönyvtára, a mi imádott könyvtárunk, a Deák Ferenc Könyvtár, a 2-es könyvtár, a Rottenbiller - ha tavaly télen nem kell könyvtártörténetből dolgozatot írnom, biztosan elszalasztom -. Kellott a kívülálló egészséges szkepticizmusa, hogy négy hónapig ébren tartsa bennünk a "csakazértis" érzést. És kellott egy csapat - nekünk is, mint Minarik Edének -, beosztástól függetlenül, a főigazgató úrtól a gondnoksági Mónikáig, akik akkor és úgy segítettek, amikor kellott. Köszönet érte mindannyiuknak! Csak ennyi a siker titka, mert ez vitathatatlanul sikeres sorozat volt. Hogy miből gondolom? A siker sok mindennel mérhető: a rendezvények időtartamával, a résztvevők számával. Csak az öröm nem mérhető. Pedig ez a legfontosabb: az a jó érzés, az a cinkosság - én is itt voltam -, ami mindannyiukat eltöltötte. Mert jól érezte magát M a r s c h a l l M i k l ó s, aki az első napi rendezvény végéig - protokollmentesen - velünk maradt, V i t á n y i I v á n - csillogó műveltségű megunhatatlan -, aki tőlünk robogott Székesfehérvárra, örültek a szabadkőművesek, régi olvasóink, kollégáink - újabb igény: jövőre is rendeztetek ilyen találkozót! -, az a kilencven gyerek, aki a játszóház kreatív programjain részt vett és a rockkoncert 350-400 fiatalja. Köztudottan büszkék vagyunk ugyan egyedülálló rockzenei gyűjteményünkre, de ilyen merészet még mi sem mertünk álmodni. Az érdem elvitathatatlanul a főigazgató úré. Tavasszal talán kissé kajánul mondta: Hát rendezzenek egy rockkoncertet! És lón! Mivel Varga Miklóst a karácsonyi ünnepek alatt autóbaleset érte, csak olyan együttesek léptek fel, akiknek van-volt valamilyen kapcsolata könyvtárunkkal: olvasóink, kölcsönzőnk, a rockzenei stúdió körül kialakult baráti kör tagja. Sok barátunk volt

és remélem még több lesz, hála N e m e s N a g y P é t e r - akit az est színpadképes házigazdájának kértünk fel - kitartó könyvtárpropagandájának. Fantasztikus volt, ahogy az átállási szünetekben a hallgatóságba sulykolta: a Rottenbiller utcai könyvtár, sréhen szemben a Péterffy Kórházzal, kölcsönöz... a rockzenei gyűjtemény... és csak mondta, mondta tévedés nélkül, rendíthetetlenül, ahogy egy fizetett profitól elvárható. Pedig a fizetség: csak ami a szórólap szponzorától csurrant, no meg a meleg baráti kézfogás. Az Almássy térieknek csak az utóbbiból jutott. Pedig utálhattak volna nagyon: a kerületi önkormányzat telefonja után ingyen adták a nagytermet. A nagyvonalú F ö l d i á k A n d r á s ennél még többet is tett: kétségbeesett telefonom után (jaj, hogyan is csináljam?) szólt: te Karcsi... és N a g y K á r o l y megcsinálta, szívvel-lélekkel, hittel, mint kinek sorsa függne attól, hogy Koncz Zsuzsa koncertje után a miénk is sikerüljön. A javasolt fellépőket mind előzetesen meghallgatta - csak nem gondolod, hogy akáarki felléphet nálunk? -, szerzett dobfelszerelést - nem a mi költségünkre -, öt perc alatt szponzort és elintézt mindent, amit egy profi szervezőnek el kell intéznie. Óriási szívességet tettek nekünk és ráadásul még a lelküket is beleadták. Mert nem minden a pénz - bár kalapozó tapasztalataimat szívesen megosztom -, amivel egy alkalomra minden és mindenki megszervezhető, de a tartós, hosszútávú együttműködés alapja az öröm, a jó érzés: a hozzátok? veletek? - hát persze, mikor? válaszok. Boldog vagyok, hogy nem egyszeri alkalomnak ígérkezik kapcsolatunk a szabadkőművesekkel - legközelebb márciusban jönnek -, a játszóházat csináló BÉ-KA Egyesület ezentúl havonta, akár ingyen is és talán még az Almássy téren is lesz újabb közös rendezvényünk. Négy napig a média a FSZEK-kel volt hangos, barátainkat megőriztük és szereztünk újakat. H.P. meghívott sörözni. Kell ennél nagyobb siker?

U.i.: Volt ennek a rendezvénysorozatnak egy, csak a szabóervinések számára szóló üzenete is. A főkönyvtári rendszer túlérett gyümölcsként lehullt. Míg újabb skatulyáink véglegesülnek, gondoljátok meg: az egyediség, a különbözőség pozitív érték - még az egészséges hálózatban is -, amit felmutatni időnként nem árt.

Fügediné Csóri Ágnes

A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtárnak azt a fiókját, amely most a Rottenbiller utca 10-ben működik, éppen nyolcvan esztendeje magyar szabadkőművesek, a Deák Ferenc páholy tagjai alapították. A könyvtár mai vezetői és munkatársai úgy gondolták (bár nálunk felejtteni szokás az alapítót politikai széljárások szerint...), hogy méltó hangsúlyt adnak ennek a ténynek.

A könyvtárosok szándékát követte az emléktábla leleplezője Marschall Miklós helyettes főpolgármester, a történelmi körülményeket részletesen is jellemezték az ünnepi ülés előadói: Vitányi Iván, dr. Jobbágyi György, a ma ismét működő Deák Ferenc Páholy főmestere, Papp Oszkár, a Magyar Nagyoriens Nagypáholy nagymestere és Kiss Jenő a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár főigazgatója.

Itt csak utalhatok arra, amiről Vitányi Iván is szólt: a századelő nagy magyar "második reformnemzedékének" kiemelkedő jelentőségű képviselői voltak a szabadkőművesek. A magyar művelődés és modernizáció, a szociálpolitikai reformok területén vállalt munkájuk eredményei megtalálhatók Budapesten és szerte az országban mindenütt. De nagyon kevesen tudnak arról, hogy amikor a mentőket hívják, a hajléktalanoknak menedékhelyet szerveznek, ismeretterjesztő intézményeket, könyvtárakat működtetnek, hogy mindezt a munkát a szabadkőművesek elődei kezdték meg, főképp az első világháború előtti negyedszázadban.

Az ünnepélyen, amelyre meghívták a hazánkban 1989 óta újból dolgozó szabadkőműves páholyok képviselőit is, a résztvevők nemcsak egy könyvtár szép ünnepének lehettek tanúi. Felvillant előttük a magyar művelődéstörténet egyik nagy korszakának néhány ihlető jelenete is.

Pók Lajos

A múlt év tavaszán egy amerikai ötlet alapján olvasószerző játékot kezdtünk tervezni a hálózat részére. Akkor 11 kerület munkatársai szavaztak a játék mellett. A nyáron szétküldött szöveg módosítására 2 javaslat érkezett, ezeket figyelembe is vettük.

A nyomda és a dekorációs csoport rekordidő alatt készült el a játékos feladatlappal amit augusztus utolsó hetében a kerületi fakkokba helyeztünk.

A nyitóprogram idejének megválasztása (augusztus 31., Kamaraerdő) lehetett volna szerencsésebb is, hisz sok helyen akkor voltak az évnitők és sok könyvtár még zárva volt.

Az időjárás szintén nem kedvezett nekünk: a program kezdetétől a végéig esővel kísérte a rendezvényeinket. A játék indításáról hírt adott a rádió, a televízió és több napilap. Gondot csak az okozott, hogy mindössze 7 könyvtár adott le részletes programot.

Szeptember legelején a Petőfi Csarnok Suli-börze rendezvényén kb. 2.000 játéklapot osztottunk szét, főleg a XIV. és a II. kerületi lakosoknak. Tapasztalatszerzésre jó volt ez a négy nap, de a játék résztvevőinek számát alig növelte. Szeptember elején már látni lehetett, hogy a könyvtárba járó gyerekek is akarnak játszani, ezért módosítottuk a játékszabályokat. A játékban főleg alsótagozatos gyerekek vettek részt, amire számítottunk is. A legtöbb oklevelet, jutalmat a XI. kerületi gyerekek kapták.

A feladatok előállítását a Műhely központi keretéből kapott költségvetéséből fedeztük.

A programok (nyitó, kirándulás, záró) tiszteletdíjait, a felhasznált anyagokat, térembérlleteket, az okleveleket, könyv és egyéb jutalmakat két pályázat elnyerése tette lehetővé; Fővárosi Önkormányzat Kulturális Bizottság és Művelődés és Szabadműv. Alapítvány (180.000,- Ft).

A programzárónak két fő szponzora volt: Chips Magyarország Kft. és Hasbro Magyarország Kft.

A Chips ennivalókat, a Hasbro kis dínókat és pónikat ajánlott fel. Csikós Balázné fia számítógépes könyvből ajánlott fel 300 db példányt ajándékozásra. Itt is köszönet érte a Műhely és a gyerekek nevében!

A játék fogadtatása az újságírók, a szülők és legfőképp a gyerekek jó részénél pozitív volt. De! Sokan hiányolták más kerületek részletes programját; hétvégi illetve a késő délutáni programokat; szerettek volna több kirándulási lehetőséget.

Többen hosszúnak tartották a feladatlapot, máshol hosszúnak/rövidnek a játék idejét és így tovább...

S mint a Műhely vezetője, egyben a játékok szervezője mit is írhatok le összegzőként? A várt több ezres beiratkozás elmaradt, az okok (feladatlap, programválaszték, módszerek stb.) elemzése a Műhely feladata. S az is: hogyan tovább?

A hálózat leterheltsége, a "nem az én ügyem" magatartás, a "hivatalnak packázásai" miatt nem igazán alkalmas a mostani idő a Budapest egészét átfogó játékokra. De! De azért megérte és köszönöm azoknak a kollégáimnak munkáját, akik valamilyen módon részt vállaltak ebben a játékunkban.

Bencsikné Kucska Zsuzsa

Gondolkodjunk együtt 1994-ben is!

A családi könyvtárosok szakmai műhelye ismét egy évet hagyott maga mögött. Az elmúlt évben is közösen eltervezett program szerint találkoztunk, gondolkodtunk el egy-egy téma, szakmai kérdés felett. Az 1994-es évben is ezt a bevált formát követjük.

Január 12-én tartottuk ez évi első összejövetelünket, a leltározás gyakorlati kérdéseit jártuk körül. Az elmúlt évben két kerület (XI. és XXI.) végzett teljes körű leltárt. Mindkét kerületben több családi könyvtár működik. Az említett kerületekben eltérő módszereket alkalmaztak a leltár során.

Kovács Éva betegsége miatt én ismertetem a XXI. kerület tapasztalatait, a XI. kerületben végzett munkát pedig Kovács Györgyi remek előadásában ismerhette meg a nagy számban megjelent érdeklődő kollektíva.

Témáink 1994. I. félévére:

Február 16.: Közös program a Gyermekek könyvtárosok szakmai műhelyével. 1993-as olvasó szervezési-toborzási tapasztalatok átadása. Tervek 1994. évre.

Március 9.: Barczi Zsuzsa tájékoztatója az elmúlt évben könyvtárainkban végzett felmérésről.

Április 13.: "Könyvtárosnak lenni napjainkban."

Május 11.: Látogatás a sashalmi főkönyvtárban.

Június: Szakmai kirándulás Tata bányára.

A programok minden hónap 2. szerdáján 10-kor kezdődnek a Központi Könyvtár "Madaras termében". Minden kedves érdeklődőt szeretettel várunk!

Hucskóné Kovács Mária

RÓLUNK SZÓL

KOMMUNIKÁCIÓ A KÖNYVTÁRBAN

1993 áprilisában egy holland főiskolai hallgató, Erik van Brink járt a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtárban, és a Központi Könyvtárban Papp Istvánnal, a VII. kerületi, Erzsébetvárosi főkönyvtárban Téchytündével és a XI. kerületi, Gazdagréti családi könyvtárban Imre Júliával készített interjút szakdolgozatához. A 91 oldalas munka elkészült, címe: Kommunikáció a könyvtárakban és hatása az oktatásra: Európai kitekintés. Erik van Brink négy ország, Hollandia, Németország, Lengyelország és Magyarország könyvtárszakos felsőoktatását és könyvtárrait vizsgálja.

A szakdolgozat elméleti fejezeteinél számunkra érdekesebbek az interjúk. A szerző célja az volt, hogy megvizsgálja,

a könyvtárak dolgozói körében szükségesek-e a kommunikációs készségek, és élnek-e a gyakorlatban. A könyvtárakat úgy választotta ki, hogy minden országban legyen egy tudományos (ez általában egyetemi könyvtár), egy szakkönyvtár (többnyire egy-egy intézmény szakkönyvtára), és három közművelődési (egy nagy, egy közepes és egy kicsi) könyvtár. Így Magyarországon az öt kiválasztott könyvtár: a Semmelweis Orvostudományi Egyetem orvosi fakultás könyvtára, a Néprajzi Múzeum Szakkönyvtára, s a már említett három FSZEK-könyvtár.

Meg kell jegyeznünk, hogy az öt könyvtárban a könyvtárvezetővel avagy dolgozóval készített interjúk nem alkalmasak arra, hogy messzemenő következtetéseket lehessen levonni Magyarország könyvtárügyéről; Erik van Brink összefoglaló megjegyzései inkább

csak jelzésnek tekinthetők.

A szakdolgozat írója a kérdőívben három fő kérdésre összpontosított:

- a könyvtárak belső és külső kapcsolatrendszere, belső és külső kommunikációja
- kommunikációs készségek, melyekre a könyvtárosoknak szükségük van a gyakorlatban

- a jelen és a jövő kommunikáció-oktatásának szükségessége.

V á l a s z o k a z i n t e r j ú k b ó l :

"Az első a jó szolgáltatás, csak utána kérhetünk bármit" - Papp István, FSZEK.

"Nagyon fontos nem is annyira a hivatalos, hanem az informális kommunikáció" - Mrs. Hauckwitz, Mühlenberg, közművelődési könyvtár.

"A léggör megváltozott, most a könyvtárhasználó a király" - Mrs. Haldenwagner és Mrs. Beaujean, Hannover, városi könyvtár

"A könyvtárhasználó egyre fontosabb" - Téchy Tünde, FSZEK.

"A könyvtár megpróbálja, hogy azt adja az olvasónak, amire szüksége van. Ha az olvasó megváltoztatja kívánságait, a könyvtárnak követnie kell" - Imre Júlia, FSZEK.

"Minél több kapcsolatunk van, annál erősebb a könyvtár" - Papp István, FSZEK.

"Fontos, hogy tudjanak rólunk és beszéljenek rólunk a világban. Ez a népszerűség még több olvasót eredményez" - Imre Júlia, FSZEK.

"A könyvtár azért van, hogy használják, egyébként ablakon kidobott pénz" - Mr. Thenzen, Hannover, egyetemi könyvtár.

"A könyvtár szinte minden alkalmazottja kapcsolatban van az olvasókkal, az olvasószolgálatban dolgozik heti 40 óra katalógizálás többé már nem létezik" - Mr. van Hensbergen.

10

"A könyvtárosok kommunikációs készsége - közhely. Nyitottaknak, extrovertáltaknak kell lenniük" - Papp István, FSZEK.

"Minden könyvtárosnak kell hogy legyen kommunikációs készsége, könnyen tudjon kapcsolatot teremteni, kérdezni, beszélgetni mindenkivel, aki belép a könyvtárba" - Téchy Tünde, FSZEK.

"A kommunikáció oktatása szükséges, mivel a könyvtárosok legnagyobb része kapcsolatban van a használókkal. Az a probléma, hogy a kommunikációs készség kevésbé függ az oktatástól, sokkal inkább a tehetségtől és az alaptermészettől. A könyvtári gyakorlat nagyon sokat segíthet a készségek fenntartásában" - Mr. Kernchen, Hannover, megyei könyvtár.

"Az érzék és az oktatás az a kombináció, amire a jó kommunikációs készség épül" - Imre Júlia, FSZEK.

Téchy Tünde

Brink, Erik van

Communication in libraries and its consequences for education : an European view: Graduation report / Erik van Brink. - Deventer : IJselland Polytechnic, 1993. - 93 p. + mell.

HELYI HÁBORÚ

(Házi dolgozat)

B E V E Z E T É S :

Minden úgy indult, ahogy szokott. Megérkezett az olvasó, kipakolta a bagázsát: könyvek, CD, videókazetta. A könyvtáros (személyemben) kérte az olvasójegyet.

T Á R G Y A L Á S :

Innentől vált a történet a szokványosból a nem megszokottba.

Olvasójegy nem volt (mintegy hiátust képzett az interakció standard kivitelezéséhez). Ismerjük mi egymást, mindenkinek megvan itt a maga fogyatékosága, kinek az, hogy minden elsőre otthonfelelti az olvasójegyet, kinek az, hogy ezt (általa finom és tapintatos figyelmeztetésként szánva, az ellenoldalról szemlélve viszont túrhetetlen arroganciának minősülve) szóvá teszi. Jelen esetben is pontosan ez történt. Könyvtáros hízelkedve megkérdezte még az olvasót, hogy nem tudná-e fejből megmondani olvasójegye számát, továbbá, hogy hová antedatálná legutóbbi ottjártát. Hiába na, az ember sosem tudhatja biztosra, mit tekint fényes tekintetű olvasó (látogató) abszolút főlőslegesen megőrzendő, ballaszt információnak. Kerekedett a dolog olyanképpen, hogy olvasó aposztrofálta szibaritának könyvtáros kérdését. Kikérte rögvést a kioktatást, követelve a panaszkönyvet. Flegmán, és eléggé el nem ítéltető módon tudomására hoztam, hogy nálunk nem, de talán az utca túloldalán, az ABC áruházban található ilyen dolgokra. Rosszul szólni nem áldásos dolog. Ezen eset tipikusan példája ennek. Olvasó felüldöhdvén, látni óhajta vezető személyét, - beszélni kíván vele. Jobb híján (és valóban ez volt a helyzet), én képeztem vezető tárgyát. Ezt lakonikus egyszerűséggel tudomására hoztam. Erre izgágán és halaszthatatlanul a nevem tudakolta. Köztudomásúan bársonyos modoromban közöltem vele, hogy sajna, ez nem tartozik könyvtári szolgáltatásaink körébe. Na, ez aztán végképp betett. Gonddal kipakolt kacabajkait egyetlen mozdulattal besöpörte alligátor diplomataatáskájába, majd nem várt hirtelenséggel angolszöveget (pocsék ízléssel megválasztott) jakója belső zsebéből előrántott egy hatlövetűt, s irányomba leadott két hevenyészett, dühtől irányított célzatlan lövést. Eszemen voltam, még időben elhajoltam. Több az annál, hogy kedvenc és mit sem sejtő kolléganómet találta, egyszer a felkarján, egyszer a csípőcsontján. Miklós padlót fogott a tipikusan könyvtári célok-

ra rendszeresített bárshék mögött, kifacsarodott könyékkel előpiszkálta a videós szekrény árnyékából a fölöttébb szolid magaviseletű olvasók véresre verésére rendszeresített krikettütőt (melynek hossza usque kilenc bakarasz), fogával előrántotta nemlétező öltönye bal felső zsebéből gondosan adjusztált díszszekendőjét (erről híres szeráfi körökben), színement rövidnadrágjából előkotorászott még négyes darab rajzszöveget (amik egyébként gyakorlati céllal használatosak könyvtárosok által hideg, módszeres brutalitással csomájukra zsigerelt olvasók kiszögezésére a bejárati ajtó fölé figyelmeztetés- és elrettentésképpen...), szóval rárajzszögezte díszszekendőjét a krikettütő boldogabbik végére, és lengetve kifittyentette békülékenyen a bárshék fedezékéből. Gesztusa mit sem használt. Nincsen dühítőbb a korai békekezdeményezéseknél. Olvasónk, hogy nem talált újabb biztosan elteveszhető célpontot, maradék skulóit szertelen pazarlással a plafonba eresztette. (Vakolat kisebb hezitálás után potyog.)

B E F E J E Z É S :

Olvasónk bodzás állapotban, frusztráltan, mert dolgavégezetlenül, - távozik. De itt még nincsen vége a dolognak. Várható egy feljelentéses megtorló intervenció.

És képzeljék csak el - rágondolni is szörnyűség -, mi lett volna, ha ne adj Isten; még olvasójegy is van nála ?!

KONCZ KÁROLY

Nyilvánosság

80 éve alakult meg az első fővárosi fiókkönyvtár (s rögtön a "2." sorszámot kapta a keresztségben). Erre való emlékezésképpen rendezvénysorozatot tartottak a Rottenbiller utcai könyvtár vezetője, Fügediné Csóri Ágnes szervezésében december 27. és 29. között. 27-én emléktáblát avattak a könyvtárban, beszélt a népes hallgatósághoz Marschall Miklós főpolgármester-helyettes, Vitányi Iván szocialista képviselő és két szabadkőműves páholyfőnök is. Kiss Jenő előadásában újrakorszakolta a FSZEK hálózatának történetét. 28-án volt az öreg szabóervínesek találkozója, 29-én pedig a rockkoncert.

December 14-én a gyerekek számára rendezett intézményünk műsoros délutánt. A népszerű színészek, -nők gyermekeikkel léptek fel. E rendezvény, csakúgy, mint a december 21-i, szintén könyvtárunk által rendezett gálaest, ahol operett- s egyéb népszerű dallamok csendültek fel, intézményünk hírnevét öregbítette.

*

A családi könyvtárosok műhelye összeállította féléves programját január 12-i találkozóján. A szép számú egybegyűltek szót ejtettek a családi könyvtárbeli leltározás gyötrelmeiről is.

*

Megjelent, s lassan el is jut könyvtárainkban az e hírkazal összeállítója által (általam) szerkesztett: "Mit? Hol? Mikor? a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtárban" c. tájékoztató füzet. Az olvasók egymás kezéből tépik ki - egyes hírforrások szerint. Ennek oka abban rejlik, hogy részletes tájékoztatást kaptak róla a rádióhallgatók és a tévénezők.

*

S rögtön hadd tegyem közzé:
Változások a Mit? Hol? Mikor? - ban!
- a III. kerületi Juhász Gyula utcai könyvtár vezetője immár Koppány Péterné és nem Vándor Katalin;

- így a III. kerületi Füst Milán utcai könyvtárnak egyelőre nincs vezetője;
- a XVII. kerületi Újlak utcai könyvtár megváltozott telefonszáma: 257-4038;
- a XVII. kerületi Wesselényi utcai könyvtárban beindult a videókazetta-kölcsönzés;
- a XVII. kerületi Pesti úti könyvtár telefonszáma is megváltozott: 256-3129;
- A XVIII. ker. főkönyvtár telefonszámai szintén megváltoztak. Igazgató: 290-28-38, iroda: 291-25-75;
- és a XX. kerületi könyvtáré is: 283-0872.

B ú c s ú

Őn először négy éve olvashatta az 1990. márciusi számban a Nyilvános - s á g o t. Összesen 38 alkalommal bosszankodhatott az általam írt híreken. Ezután az új szakmai koordinátor, Kiss Katalin írja a rovatot. Velem a jövőben csak élőben!

Kedves Olvasóm!

Elpézést, ha néha elbizakodottságomban Őn és a hírek közé tolakodtam, ha tájékoztatásommal megtévesztettem, ha csalárd módon el-elhallgattam információkat Őn előtt. Abban a hiszemben, hogy bocsánatot nyerhetek, búcsúzom:

Somogyi József

Személyi hírek

N y u g d í j b a v o n u l á s

Mészáros Miklósné, SZTK ügyintéző

K i l é p é s

Kopócsiné Halász Ildikó könyvtáros,
VIII. ker.

Ú j s z ü l ö t t e k

Vuncs Anikónak (XIV. ker.) Anna nevű, Kovács Zsoltnak (XI. ker.) Dávid Gergely nevű, Dobi Sándornénak (VIII. ker.) Éva Alexandra nevű gyermeke született. A szülőknek és a gyermekeknek jó egészséget kívánunk!

Szerkesztőbizottság

Pobori Ágnes elnök

Katsányi Sándor felelős szerkesztő

Gujgiczner Imréné, Havas Katalin,
Hucskóné Kovács Mária, Olasz Mihályné
Szatmári Istvánné, Szecsei Lászlóné

Felelős kiadó: Kiss Jenő főigazgató

Megjelenik havonta

Ára: 10.-Ft

Előfizetési díj egy évre 120.-Ft
Készült a FSZEK sokszorosítójában

Táskaszám: 94/29 i

Eng.szám: III/UHB/30/1981

ISSN 0139-1917